

Jędrzej **Czerep**, Stefania **Kolarz**, Marcin **Przychodniak**, Oskar **Pietrewicz**

Siódmy szczyt UE – Unia Afrykańska w Luandzie

Przedmiotem obrad 24 i 25 listopada był przede wszystkim **unijny program Global Gateway, który ma być alternatywą dla zaangażowania Chin i Rosji na kontynencie afrykańskim.**

Rozwijane od 25 lat partnerstwo europejsko-afrykańskie przechodzi kolejne modyfikacje. UE liczy, że nowym kołem zamachowym w tej relacji będą wypracowane wspólnie z partnerami afrykańskimi propozycje wzmocnienia dostępu do czystej energii i konektywności, realizowane w ramach Global Gateway. Mają one sprzyjać rozwojowi i dbałości o standardy rządów, a więc służyć przede wszystkim mieszkańcom państw Afryki. Jednocześnie UE uczestniczy w wyścigu po rzadkie minerały niezbędne w transformacji technologicznej, czego sztandarowym przykładem jest tzw. korytarz Lobito – droga eksportowa surowców z Demokratycznej Republiki Konga i Zambii przez Angolę do Europy i USA. Choć strona europejska wskazuje, że da ona partnerom afrykańskim impuls handlowy i komunikacyjny, trudno wskazać na wymierne korzyści z ich perspektywy. Rozdźwięk między deklaracjami a dążeniami widać też w sprawie migracji. Podczas szczytu dominowała narracja o mobilności zawodowej, choć UE dąży dziś raczej do eksternalizacji działań ograniczających migracje. Te dwa obszary unaoczniają problem ze zdefiniowaniem podejścia UE do Afryki. Z perspektywy państw Afryki, gdzie w ostatnich latach zaktywizowały się nie tylko Chiny czy Rosja, ale też np. Turcja i państwa Zatoki Perskiej, propozycje UE będą stanowiły jedno z wielu, spośród których będą wybierać.

Wybory parlamentarne w Kirgistanie umacniają pozycję Sadyra Dżaparowa

Według wstępnych wyników 30 listopada w przedterminowych wyborach w Kirgistanie ponad 80 z 90 miejsc w jednoizbowym parlamencie zdobyli kandydaci przychylni prezydentowi Sadyrowi Dżaparowowi. **Umożliwi mu to kontynuowanie antydemokratycznego kursu.**

Oficjalnie parlament zagłosował za samorozwiązaniem, by zwiększyć odstęp między wyborami parlamentarnymi i prezydenckimi wypadającymi odpowiednio w listopadzie 2026 r. i styczniu 2027 r. Deputowani argumentowali tę decyzję dążeniem do zapewnienia stabilności państwa, a ponadto walidacji parlamentu po szeregu reform wyborczych przeprowadzonych w ostatnich miesiącach (m.in. zmiana systemu głosowania i okręgów wyborczych). Środowiska eksperckie i opozycyjne wskazują jednak, że przyspieszenie głosowania zostało zaordynowane przez prezydenta, konsolidującego władzę kosztem ograniczania demokracji, wolności słowa i zgromadzeń, które jeszcze kilka lat temu pozytywnie wyróżniały Kirgistan na tle innych państw regionu. Przemawia za tym m.in. seria aresztowań głównych przeciwników politycznych i niezależnych dziennikarzy w ostatnich tygodniach, a także ograniczanie możliwości finansowania – a tym samym działalności – wolnych mediów i organizacji pozarządowych. Korzystne dla prezydenta wyniki wyborów parlamentarnych ułatwią mu kontynuowanie tej polityki i będą zniechęcały zachodnich partnerów do współpracy z Kirgistanem. Może to jednak napotkać opór społeczeństwa, którego protesty już trzykrotnie doprowadziły do zmiany władzy, ale wobec zaostreżenia represji jego aktywizacja jest niepewna.

ChRL i RPA uruchamiają inicjatywę na rzecz modernizacji Afryki

Inicjatywa, odwołująca się do priorytetów rozwojowych Unii Afrykańskiej, **ma wzmacniać obecność gospodarczą i polityczną Chin na kontynencie.**

Podczas szczytu G20 w Johannesburgu Chiny i RPA ogłosiły 24 listopada br. uruchomienie inicjatywy na rzecz modernizacji Afryki. Zgodnie z oświadczeniem obu państw ma ona wspierać priorytety rozwojowe Agendy 2063 Unii Afrykańskiej, a także działania na rzecz ustanowienia w Afryce kontynentalnej strefy wolnego handlu. Ma także wzmacniać współpracę inwestycyjną i handlową Chin z państwami kontynentu, m.in. w sektorze surowców krytycznych, rolnictwa i żywności. Jest to szczególnie istotne w ramach poszukiwania przez firmy chińskie dodatkowych rynków zbytu dla eksportu nadprodukcji, zwłaszcza przy ograniczeniach wprowadzanych przez UE i USA. Inicjatywa ma też wspomagać współpracę z lokalnymi elitami w zakresie procedur zarządzania, np. przez organizację szkoleń i wizyt studyjnych w ChRL, ale też budowę siedzib instytucji, np. budynków parlamentów w Lesotho, Malawi czy Zimbabwe. Kolejnym celem inicjatywy jest wzmocnienie integracji państw Afryki (jako reprezentantów tzw. Globalnego Południa) wokół chińskich koncepcji rozwojowych i postrzegania rzeczywistości międzynarodowej m.in. we współpracy z Rosją i przy poparciu przez te państwa chińsko-rosyjskich narracji nt. wybuchu wojny na Ukrainie.

Korea Południowa zapowiada nową strategię wobec Bliskiego Wschodu

Przedstawiona przez prezydenta Lee Jae-myunga inicjatywa **pogłębienia współpracy z Bliskim Wschodem ma służyć dywersyfikacji polityki zagranicznej Korei Płd. i wzmocnieniu jej pozycji na Globalnym Południu.**

Lee przedstawił założenia nowej strategii wobec Bliskiego Wschodu podczas wykładu wygłoszonego 20 listopada br. na Uniwersytecie Kairskim. „Inicjatywa SHINE” (akronim od Stability, Harmony, Innovation, Network, Education) zakłada pogłębienie współpracy Korei Płd. z państwami bliskowschodnimi w wymiarach bezpieczeństwa, dobrobytu i kultury. Poza poparciem dla dwupaństwowego rozwiązania konfliktu izraelsko-palestyńskiego oraz ofertą wsparcia humanitarnego i zaangażowania w odbudowę Strefy Gazy Korea Płd. zamierza zwiększać eksport uzbrojenia do państw bliskowschodnich (w ostatnich pięciu latach wzrósł ponad trzykrotnie do ok. 750 mln dol. w 2024 r.) i nawiązywać z nimi współpracę przemysłów obronnych. Pozostając zależną od dostaw ropy z Bliskiego Wschodu (odpowiadającego za ok. 2/3 południowokoreańskiego importu tego surowca), chce rozwijać inwestycje w regionie w obszarach energetyki jądrowej, budownictwa, sztucznej inteligencji i technologii wodorowych. Zapowiada też intensyfikację kontaktów naukowych, w tym zwiększenie oferty stypendialnej dla studentów z Bliskiego Wschodu, i dalszą ekspansję swojego soft power i treści kulturalnych (K-culture) w regionie.